

Μνήμων

Τόμ. 13 (1991)

ΑΡΧΕΙΟ ΓΕΝΙΚΗΣ ΔΙΟΙΚΗΣΗΣ ΒΟΡΕΙΟΥ ΕΛΛΑΔΟΣ (Γ.Δ.Β.Ε.)

ΤΡΙΑΝΤΑΦΥΛΛΙΑ ΚΟΥΡΤΟΥΜΗ

doi: [10.12681/mnimon.437](https://doi.org/10.12681/mnimon.437)

Βιβλιογραφική αναφορά:

ΚΟΥΡΤΟΥΜΗ Τ. (1991). ΑΡΧΕΙΟ ΓΕΝΙΚΗΣ ΔΙΟΙΚΗΣΗΣ ΒΟΡΕΙΟΥ ΕΛΛΑΔΟΣ (Γ.Δ.Β.Ε.). *Μνήμων*, 13, 342-345. <https://doi.org/10.12681/mnimon.437>

φάκελλος-υποφάκελλος

τμήματα - χρονολογίες

- φ. 68/4 : ΕΔΒΕ - ΔΚΕΣ (1945)
 φ. 69/1-69/2 : Αποθήκες (1946)
 φ. 70 : Γραφείο Εφοδιασμού Ξάνθης (1945-1950).

ΚΑΤΕΡΙΝΑ ΠΑΠΑΔΟΠΟΥΛΟΥ
 ΓΙΩΡΓΟΣ ΚΑΛΑΝΤΖΗΣ

ΑΡΧΕΙΟ ΓΕΝΙΚΗΣ ΔΙΟΙΚΗΣΗΣ ΒΟΡΕΙΟΥ ΕΛΛΑΔΟΣ (Γ.Δ.Β.Ε.)

Το Αρχείο της Γ.Δ.Β.Ε. εισήχθη στο Ιστορικό Αρχείο Μακεδονίας (Ι.Α.Μ.) στις 20.11.1963. Στο βιβλίο εισαγωγής του Ι.Α.Μ. η συλλογή έλαβε τον αύξοντα αριθμό 18/20.11.1963 και λανθασμένα χαρακτηρίστηκε ως αρχείο της Νομαρχίας Θεσσαλονίκης (προφανώς επειδή παραλήφθηκε από την υπηρεσία αυτή). Σύμφωνα με τα στοιχεία που έχουν σημειωθεί στο βιβλίο εισαγωγής η συλλογή περιελάμβανε 260 συνολικά φακέλους με έγγραφα των ετών 1945-1957 (από την ταξινομήση προέκυψε ότι μικρός αριθμός εγγράφων αναφέρεται στα έτη 1938, 1941 και 1944). Ας σημειωθεί ότι στη σχετική υπηρεσιακή αλληλογραφία μεταξύ της Νομαρχίας Θεσσαλονίκης, των Γενικών Αρχείων του Κράτους και του Ιστορικού Αρχείου Μακεδονίας, έχει κατατεθεί στο σχετικό φάκελο εισαγωγής στο Ι.Α.Μ. — αναφέρεται η παράδοση 273 (ή 273;) φακέλων, ενώ τελικά ο συνολικός αριθμός των ταξινομημένων φακέλων είναι 255. Η εκκαθάριση του αρχειακού υλικού έχει διενεργηθεί από την Εφορευτική Επιτροπή του Ι.Α.Μ., η οποία εξουσιοδοτήθηκε από τα Γ.Α.Κ. με την υπ' αριθμό 198/26.9.1963 συνεδρία. Η Εφορευτική Επιτροπή του Ι.Α.Μ. πρότεινε την παραλαβή εκείνων μόνο των φακέλων που έκρινε ότι παρουσίαζαν ιστορικό ενδιαφέρον, ενώ οι υπόλοιποι φάκελοι πολτοποιήθηκαν.

Έχει πάντως διασωθεί στη σχετική υπηρεσιακή αλληλογραφία ολόκληρος ο κατάλογος των περιεχομένων του αρχειακού υλικού (κατεστραμμένου και μη) όπου σημειώνεται ο υπηρεσιακός κωδικός του φακέλου και το περιεχόμενό του αναλυτικά. Από τη μελέτη του καταλόγου διαπιστώνεται ότι στο καταστραφέν υλικό εμπεριείχονταν στοιχεία που ενδεχομένως θα κρίνονταν σήμερα ως έχοντα ιστορική αξία.

Μέρος της ταξινομήσης, που ξεκίνησε την άνοιξη του 1988, διενεργήθηκε από τη Δύμνα Ιορδανίδου· η ταξινομήση ολοκληρώθηκε από τη γράφουσα το καλοκαίρι του 1989.

Η κατάταξη του αρχειακού υλικού έγινε θεματικά σε 255 συνολικά φακέλους, ενώ ιδιαίτερη βαρύτητα δόθηκε στη διατήρηση του αρχειακού δεσμού της υπηρεσίας. Έτσι κάθε κωδικός (π.χ. Α/4, Δ/55) αντιστοιχεί σε μια συγκεκριμένη νοηματική ενότητα (λογοκρισία και εργατικά ζητήματα αντίστοιχα).

Η κατάσταση στην οποία βρέθηκαν τα έγγραφα μπορεί να χαρακτηριστεί ως ικανο-

ποιητικά καλή. Αφαιρέθηκαν πάντως οι μεταλλικοί συνδετήρες των συνημμένων εγγράφων και αντικαταστάθηκαν από λευκές κόλλες αναφοράς για να αποφευχθεί η μελλοντική φθορά του εγγράφου υλικού από την οξείδωση του μετάλλου.

Το αρχείο της Γ.Δ.Β.Ε. ως ιστορική πηγή

Ο μελετητής της ελληνικής μεταπολεμικής ιστορίας θα μπορούσε να αντλήσει χρήσιμα στοιχεία για την έρευνά του από το συγκεκριμένο αρχείο για ποικίλους τομείς, κυρίως όμως για θέματα κοινωνικής, οικονομικής και δημοσιονομικής πολιτικής που αφορούν τόσο την περιοχή του νομού Θεσσαλονίκης, όσο και αυτήν του ευρύτερου βορειο-ελλαδικού χώρου.

Συνεπακόλουθα, τόσο θέματα όπως αυτά της λογοκρισίας, της αστυνομικής δράσης, της δίωξης λαθρεμπορίου ή των απογραφών πληθυσμού και άλλων στατιστικών στοιχείων, όσο και ζητήματα της δημόσιας υγείας, εργατικών προβλημάτων, διοίκησης δήμων και κοινοτήτων ή ανάπτυξης τομέων της δημόσιας οικονομίας, είναι μερικά μόνο από τα στοιχεία που αντικατοπτρίζουν την κατάσταση της Βορείου Ελλάδος στην περίοδο 1945-1957.

ΤΡΙΑΝΤΑΦΥΛΛΙΑ ΚΟΥΡΤΟΥΜΗ

ΑΡΧΕΙΟ ΓΕΝΙΚΗΣ ΔΙΟΙΚΗΣΗΣ ΒΟΡΕΙΟΥ ΕΛΛΑΔΟΣ ΘΕΜΑΤΙΚΟΣ ΚΑΤΑΛΟΓΟΣ (1938-1957)

Κατάλογος συναπτικός	Αριθμός φακέλων	Περιεχόμενο	Χρονολογία
A/4	10	Λογοκρισία-Παρακολούθηση εγχωρίου τύπου, προ-παγανδιστικών βιβλίων & εντύπων	1945-1957
A/8	10	Φυσική αγωγή. Οργάνωση της Νεολαίας, Λέσχη Κοριτσιού και άλλες συναφείς οργανώσεις	1941-1955
B/9	12	Εθιμοτυπία, τέλεση δημοσίων ή τοπικών εορτών, αντιπρόσωποι ξένων κρατών (πρόξενοι κ.λ.π.), επισκέψεις επισήμων ξένων, αμοιβές απονεμόμενες προς ιδιώτες δι' εξαίρετη κοινωφελή δράση, κηδείες δημοσία δαπάνη, επίσημα μνημόσυνα	1945-1956
B/19	2	Θύματα πολέμου	1947-1951
B/20	2	Στρατιωτική και πολιτική αεροπορία. Αεροδρόμια. Αεροπορικές γραμμές & δρομολόγια	1944-1953
B/23	3	Αστυνομική δύναμη, κατανομή, ενίσχυσή της, ίδρυση και κατάργηση υπηρεσιών χωροφυλακής και σχολών, κατάρτιση των υπηρεσιών αυτών	1945-1956
B/24	12	Συνήθειες περιοδικές εκθέσεις και αναφορές αστυνομικών αρχών	1945-1956
B/26	2	Λειτουργία Επιτροπής Ηθών	1945-1956
Γ/5	1	Διοίκηση δήμων και κοινοτήτων	1951-1952

Κατάλογος συναπτικός	Αριθμός φακέλων	Περιεχόμενο	Χρονολογία
Δ/1	11	Δημόσια φορολογία	1945-1956
Δ/2	1	Διώξη λαθρεμπορίου και λαθραλιείας, καταστροφή & εκποίηση λαθραίων. Τυχρά παίγνια. Αμμοληψία	1945-1955
Δ/9	10	Εμπόριον. Μέτρα ανάπτυξης. Εμπορικά και βιομηχανικά επιμελητήρια. Εμποροπανηγύρεις, Διεθνής Έκθεση Θεσσαλονίκης.	1945-1956
Δ/10	11	Αλιεία	1938-1955
Δ/11	1	Μεταλλεία, λατομεία. Άδειες ερευνών, οριστικές παραχωρήσεις	1946-1951
Δ/12	7	Στατιστική πληθυσμού. Στατιστικά στοιχεία εν γένει. Απογραφή πληθυσμού	1945-1957
Δ/13	1	Διάφορες εταιρείες. Αγροτική Τράπεζα	1953-1954
Δ/23	6	Ταχυδρομεία. Ανάπτυξη μέσων επικοινωνίας. Δρομολόγια διανομών κ.λ.π.	1945-1956
Δ/25	11	Γεωργία. Γεωργική ανάπτυξη και παραγωγή. Αγροκήπια. Γεωργικά δάνεια. Εκτέλεση έργων αγγείων βελτιώσεων. Καταπολέμηση επιβλαβών εντόμων & ασθνειών. Γεωργικές διατάξεις για την καθιέρωση ορισμένων συστημάτων καλλιέργειας. Γεωργικά μηχανήματα, συγκέντρωση σιτηρών	1945-1955
Δ/27	7	Κτηνοτροφία και ζωοτεχνία. Ανάπτυξη αυτής, καταπολέμηση νόσων των ζώων, βοσκαί. Κτηνοτροφικοί σταθμοί. Τυροκομεία. Δάση. Υλοτομία. Δασικές απαγορευτικές διατάξεις, δασικοί συνεταιρισμοί, δασοφύλακες. Καταστολή πυρκαγιών, βοσκή σε δασώσεις εκτάσεις. Φιλοδασικές επιτροπές. Αναδάσωση. Εξόντωση επιβλαβών αγρίων ζώων, θήρα. Διευθέτηση χειμάρρων & συναφή αντιπλημμυρικά έργα	1945-1956
Δ/28,			
Δ/29	1	Δενδροκομεία και δενδροκομικοί σταθμοί	1953
Δ/35	8	Λειτουργία δημοσίων σχολείων στοιχειώδους και μέσης εκπαίδευσης. Αλλοεθνή και ιδιωτικά σχολεία	1942-1956
Δ/36	10	Διδακτήρια (κατασκευή-επισκευή τους). Έπιπλα και μέσα διδασκαλίας. Έναρξη και διακοπή μαθημάτων. Ποινές μαθητών	1945-1956
Δ/37	29	Σχολικά ταμεία. Σχολικές εφορείες. Ταμεία εκπαιδευτικής πρόνοιας. Διοίκηση και διαχείριση αυτών. Έρανοι και προσωπική εργασία. Κινητή και ακίνητη περιουσία. Ταμεία εκκλησιαστικής πρόνοιας	1945-1955
Δ/38	1	Μαθητικά συσσίτια, σχολικοί κήποι και κατασκηνώσεις	1942-1956
Δ/39	1	Τυπογραφεία - Εκδοτικοί οίκοι	1954

Κατάλογος συναπτικός	Αριθμός φακέλων	Περιεχόμενο	Χρονολογία
Δ/45	5	Δημόσια υγεία. Υγειονομικές διατάξεις, αστυιατρικές επιθεωρήσεις, δαμαλισμός, καθάρσεις. Λοιμώδεις νόσοι - επιδημίες	1945-1956
Δ/49	1	Έβρανοι υπέρ τοπικών αναγκών & φιλανθρωπικών σκοπών, λαχειοφόρος αγοράς	1945
Δ/50	1	Παλινόστηση προσφύγων	1945
Δ/51	34	Περίθαλψη σεισμοπαθών, πλημμυροπαθών και αναξιοπαθόντων εν γένει	1945-1956
Δ/53	1	Ηλεκτροφωτισμός - Υδροηλεκτρικές εταιρείες	1950
Δ/54	1	Λειτουργία ξενοδοχείων	1946
Δ/55	12	Εργατικά ζητήματα, ώρες εργασίας. Συλλογικές συμβάσεις. Κυριακή-αργία & ανάπαυση. Άνοιγμα και κλείσιμο καταστημάτων. Διαιτητική ρύθμιση εργασιακών διαφορών. Επαγγελματικά βιβλιάρια	1945-1956
Δ/58	30	Αγορανομικές επιτροπές. Διατιμήσεις. Θεμιτά όρια κέρδους. Παρακρατήματα. Αγορανομικά εν γένει.	

Σύνολο: 255 φάκελλοι

ΑΡΧΕΙΑ ΔΗΜΟΥ ΧΑΝΙΩΝ ΠΡΑΚΤΙΚΑ ΣΥΝΕΔΡΙΑΣΕΩΝ ΔΗΜΟΤΙΚΟΥ ΣΥΜΒΟΥΛΙΟΥ ΧΑΝΙΩΝ

Τα πρακτικά συνεδριάσεων του Δήμου Χανίων αποτελούν τμήμα του Δημοτικού Αρχείου. Περιλαμβάνουν 148 τόμους χειρόγραφων βιβλίων και βρίσκονται στο κτίριο της Δημοτικής Βιβλιοθήκης της πόλης. Οι τόμοι αυτοί καλύπτουν την περίοδο από το 1898 μέχρι το 1964. Ο κάθε τόμος περιλαμβάνει 300 σελίδες περίπου. Τα βιβλία αυτά διατηρούνται σε άριστη κατάσταση και δεν αφήνουν κενά. Είναι ταξινομημένα σε απόλυτη χρονολογική σειρά και σύμφωνα με την αρίθμηση των συνεδριάσεων. Τα βιβλία της περιόδου από το 1964 μέχρι σήμερα βρίσκονται στο Δήμο Χανίων και είναι σε χειρόγραφη και δακτυλογραφημένη μορφή.

Τα θέματα τα οποία απασχολούν τις συνεδριάσεις αυτές και όπου τα πρακτικά θα μπορούσαν να προσφέρουν πλούσιο υλικό στους ερευνητές, αφορούν πολλές πτυχές της ζωής της πόλης. Θα ήταν μάλλον μάταιο να επιχειρήσουμε την παρουσίασή τους με αναλυτικό και ιεραρχημένο τρόπο. Θα περιοριστούμε λοιπόν εδώ σε μία ενδεικτική περιδιάβαση στο υλικό αυτό με την ελπίδα ότι θα μπορέσει να δώσει την εικόνα του πλούτου και του θεματικού εύρους του.